

Informatīvais ziņojums par Eiropas Savienības fondu un Atveseļošanas fonda plāna ieviešanas statusu (ikmēneša ziņojums)

Finanšu ministrijas (turpmāk – FM) ziņojumā¹ sniegts kopsavilkums par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu un Atveseļošanas fonda (turpmāk – AF) plāna investīcijām 2023. gada jūnijā – jūlijā.

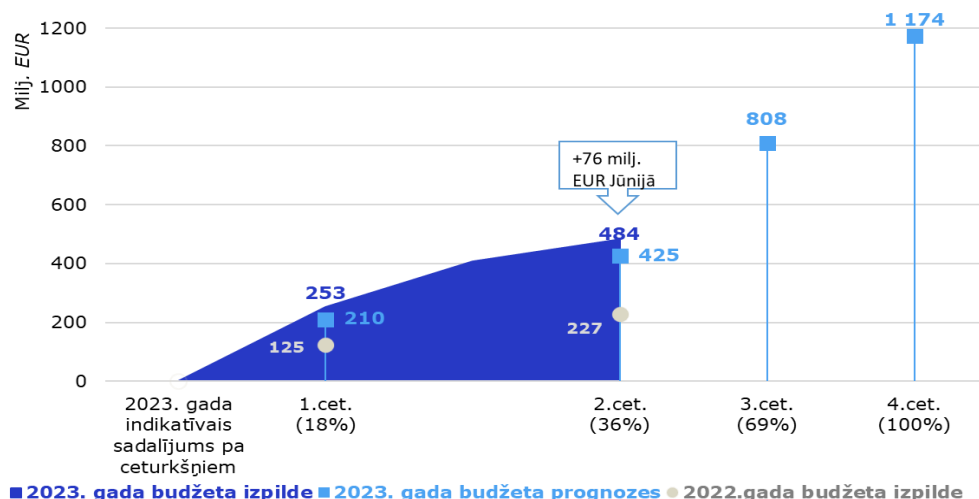
Saturs

1. Kopsavilkums par ES fondu un Atveseļošanas fonda investīcijām 2023. gadā..... 1
2. ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda aktualitātes..... 2
3. ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda aktualitātes..... 4
4. Atveseļošanas fonda ieviešanas aktualitātes..... 5

1. Kopsavilkums par ES fondu un Atveseļošanas fonda investīcijām 2023. gadā

Šī gada sešos mēnešos ES fondu un AF projektos investēti **483,8 milj. euro** jeb 41 % no gadam plānotā **1,2 mljrd. euro** valsts budžeta priekšfinansējuma, t. sk. jūnijā – 75,9 milj. euro² (skatīt attēlu Nr. 1 un tabulu Nr. 1), galvenokārt, veicot maksājumus 2014.–2020. gada plānošanas perioda ES fondu projektu realizēšanas noslēguma posmā, kā arī, uzsākot jaunus AF projektus.

Attēls Nr. 1 “AF un 2014.–2020. un 2021.–2027. gada plānošanas perioda ES fondu valsts budžeta izdevumu plāns un izpilde, milj. euro”

Tabula Nr. 1 “AF un 2014.–2020. un 2021.–2027. gadaplānošanas perioda ES fondu 2023. gada budžeta izdevumu indikatīvā plāna izpilde kumulatīvi, euro”

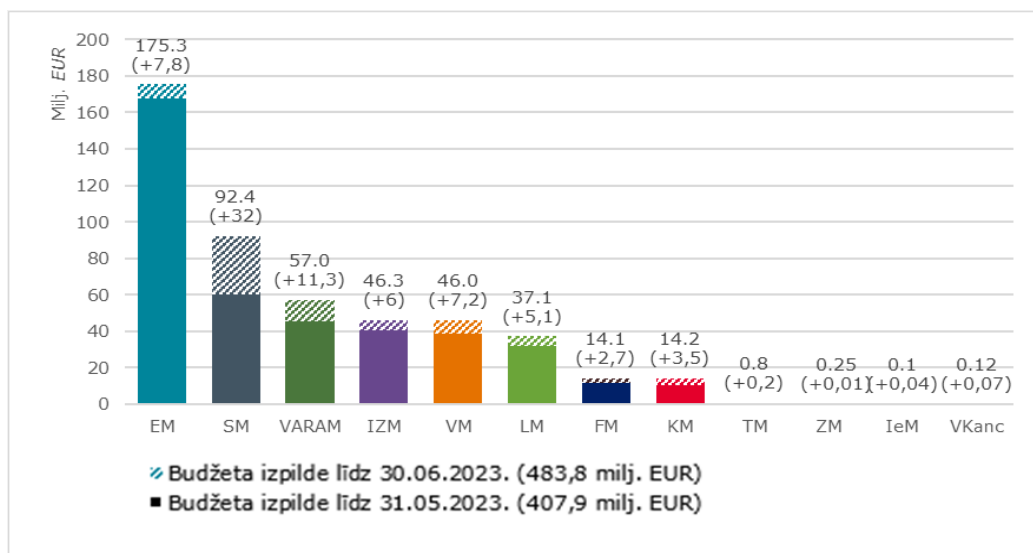
ES fondu avots	1. pusgads					Plāns 3. ceturksnim	Plāns gadam
	Plāns	Iepilānots ministriju budžetos	Izpilde jūnijā	Izpilde 6 mēnešos	Plāna izpildes %		
1	2	3	4	5	6=5/2	7	8
Kohēzijas politikas ES fondi 2014.-2020. gadā	321 645 640	374 207 155	70 646 576	364 907 204	113%	504 054 271	720 000 000
Kohēzijas politikas ES fondi 2021.-2027. gadā	24 000 440	9 602 163	2 025 369	9 501 563	40%	70 335 569	105 000 000
Atveseļošanas fonds	79 690 791	110 810 813	3 258 560	109 423 225	137%	233 541 428	348 640 811
Kopā	425 336 871	494 620 131	75 930 505	483 831 992	114%	807 931 268	1 173 640 811

¹ Atbilstoši MK 2015. gada 10. marta sēdes protokola Nr. 14 27. § 11. punktam katru mēnesi FM jāiesniedz MK bez saskaņošanas informāciju par ES fondu ieviešanas plānu izpildi. Ziņojumi pieejami [ES fondu tīmekļa vietnē](#).

² Tas ir vairāk kā divas reizes vairāk nekā 2022. gada pirmajos sešos mēnešos (227 milj. euro).

Sešos mēnešos visintensīvāk investēts energoefektivitātes paaugstināšanā un zemas īres mājokļu būvniecības fondam 143 milj. *euro* (administrē Ekonomikas ministrija), transporta infrastruktūras jomā 84,0 milj. *euro* (Satiksmes ministrija), veselības infrastruktūrai 35,8 milj. *euro* (Veselības ministrija), izglītības iestāžu infrastruktūras modernizācijai 31,9 milj. *euro* (Izglītības un zinātnes ministrija) un atkritumu apsaimniekošanas un pašvaldību degradēto teritoriju revitalizācijas projektos 30,9 milj. *euro* (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – turpmāk VARAM). Skatīt attēlu Nr. 2.

Attēls Nr. 2 “AF un 2014.–2020. un 2021.–2027. gada ES fondu plānošanas perioda valsts budžeta izdevumu un izpilde 2023. gadā, atbildīgo iestāžu dalījumā, milj. *euro*”

Nemot vērā investīcijām pieejamo ievērojamo finansējuma apmēru un katras investīciju programmas atšķirīgo ieviešanas fāzi, 3. attēlā ir minēti **2023. gadā** vēl sasniedzamie galvenie darba rezultāti.

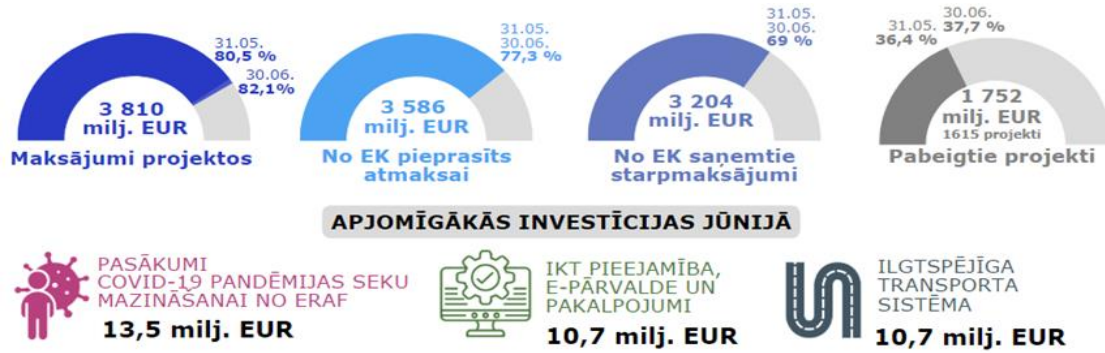
Attēls Nr. 3 “Būtiskākie darba rezultāti 2023. gadā ES fondu un AF plāna ieviešanā”

Fokuss uz būtiskākiem uzdevumiem 2023. gadā		
1) 2014.-2020. ES fondi: <i>ES finansējums</i> 4,6 mljrd. EUR	2) 2021.-2027. ES fondi: <i>ES + nacionālais finansējums</i> 5 mljrd. EUR	3) Atveseļošanas fonds: <i>ES finansējums</i> 1,82 mljrd. EUR
<ul style="list-style-type: none"> Risinājumi visa pieejamā ES finansējuma izmantošanai Izmaksāt projektu īstenotājiem 2023. gadā vēl 187 milj. no 529 milj. EUR 	<ul style="list-style-type: none"> Apstiprināt investīciju MK noteikumus vēl par kopējo finansējumu 3,3 mljrd. EUR 	<ul style="list-style-type: none"> Apstiprināt MK regulējumu par 28 % no AF finansējuma Līdz 31.08.2023. pabeigt 2022. gada trīs rādītājus Iesniegt EK AF plāna grozījumus līdz 31.08.2023.

2. ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda aktualitātes

No **2014.–2020. gada plānošanas perioda** sākuma līdz 2023. gada 30. jūnijam tiek īstenoti 2444 projekti par visu Latvijai pieejamo ES fondu finansējumu – **4,6 mljrd. euro**. Pabeigti ir 1615 projekti par 1,8 mljrd. *euro*, t. sk. jūnijā – 39 projekti par 69 milj. *euro*. Skatīt attēlu Nr. 4.

Attēls Nr. 4 “2014.–2020. gada plānošanas perioda ES fondu progress līdz 2023. gada 30. jūnijam, t. sk. pieaugums (%) pret 31. maiju, ES fondi, euro, % pret ES fondu piešķirumu”

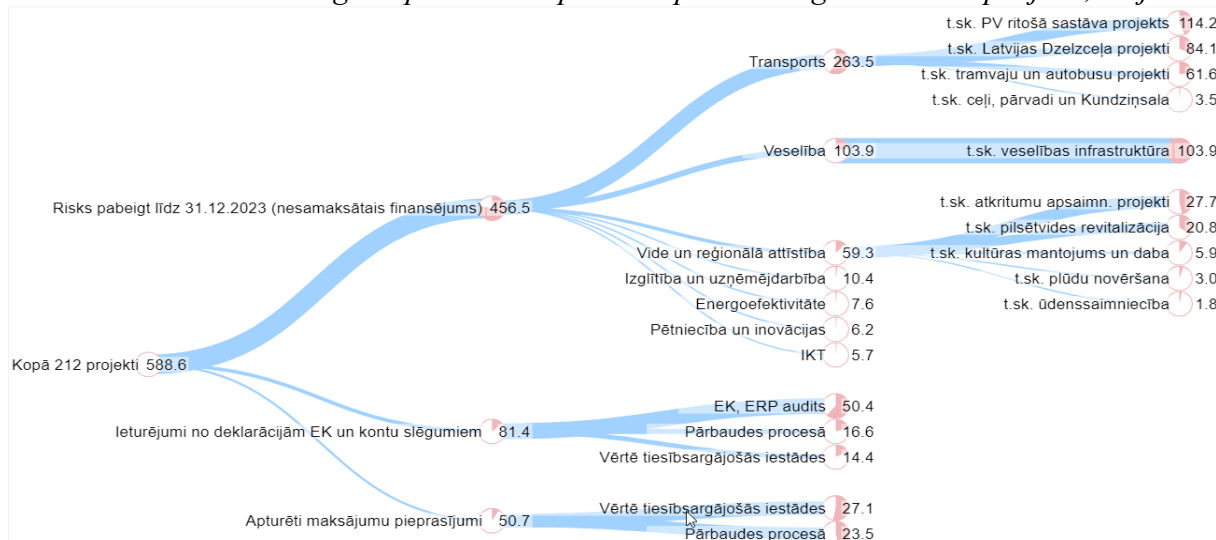
Projektu īstenotājiem kopā izmaksāts ES fondu atbalsts 3,8 mljrd. euro, t. sk. jūnijā – 75,5 milj. euro, izpildot 2023. gada sešu mēnešu Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA) maksājumu prognozi par 121 %. Skatīt attēlu Nr. 5.

Attēls Nr. 5 “Maksājumi 2014.–2020. gada plānošanas perioda ES fondu projektos 2023. gadā, ES fondi, kumulatīvi, euro”

2023. gads ir perioda noslēdzošais gads, kad jāpabeidz projektu īstenošana. Attiecīgi CFLA, atbildīgās iestādes, FM pastiprināti uzrauga projektus ar dažādiem riskiem, kuros vēl izmaksājami kopā 588,6 milj. euro jeb 13 % no ES fondu piešķiruma. Tostarp joprojām nemainīgi **augsti riski ir 52 projektu pabeigšanai līdz š. g. beigām ar vēl neizmaksāto ES finansējumu **456,5 milj. euro** – pārsvarā **transporta un veselības** infrastruktūras jomās (skatīt attēlu Nr. 6)³. Atbildīgajām iestādēm (ministrijām) iespējami ātri ir jāvirza nepieciešamie lēmumi iespējamiem risinājumiem projektu pabeigšanai⁴ ar ES līdzfinansējumu.**

Attēls Nr. 6 “2014.–2020. gada plānošanas perioda īpaši uzraugāmi «riskā» projekti, milj. euro”

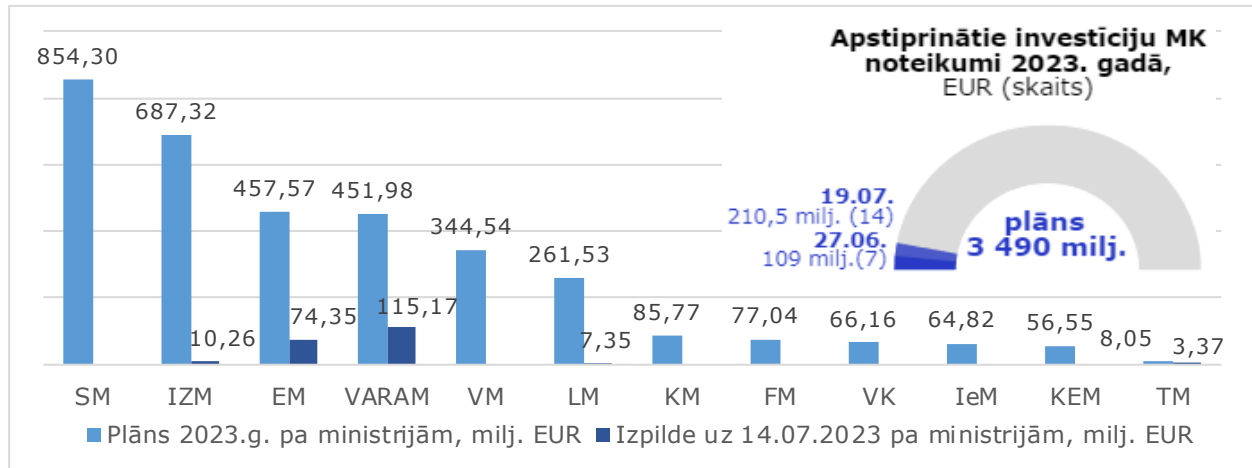
³ Saskaņā ar š. g. 19. jūlija operatīvajiem CFLA datiem. Salīdzinot ar datiem uz š. g. 15. jūniju, pēc papildu pārbaudēm un kompetento iestāžu atzinumiem projektu īstenotājiem izmaksāti iepriekš apturēts ES fondu atbalsts 16,5 milj. euro.

⁴ Piemēram, izmantojot EK vadlīniju par to darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no ERAF, ESF, KF un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (2014.–2020. gada periodā) (2022/C 474/01) paredzēto pa beigt ar ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda finansējumu vai projekta īstenotāja līdzekļiem. Vai piedāvāt citus risinājumus, nepalielinot slogu valsts budžetam. Vadlīnijas ir pieejamas [ES fondu tīmekļa vietnē](#).

3. ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda aktualitātes

Kopā no plānošanas perioda sākuma ir **apstiprināti 14 MK noteikumi par 210,5 milj. euro** ES fondu un nacionālā publiskā līdzfinansējumu (skatīt attēlu Nr. 7). Normatīvās bāzes izstrāde ir ar nobīdēm no š. g. 25. aprīlī MK apstiprinātā laika grafika⁵. Vienlaikus, regulējuma izstrādes dinamika pakāpeniski uzlabojas – **saskaņošanā ir 49 investīciju īstenošanas nosacījumi par 1,15 mljrd. euro** un tuvākajā laikā varēs tikt virzīti MK apstiprināšanai.

Attēls Nr. 7 “ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda MK noteikumu apstiprināšanas plāns 2023. gadā kumulatīvi un izpilde, ministriju griezumā, milj. euro”

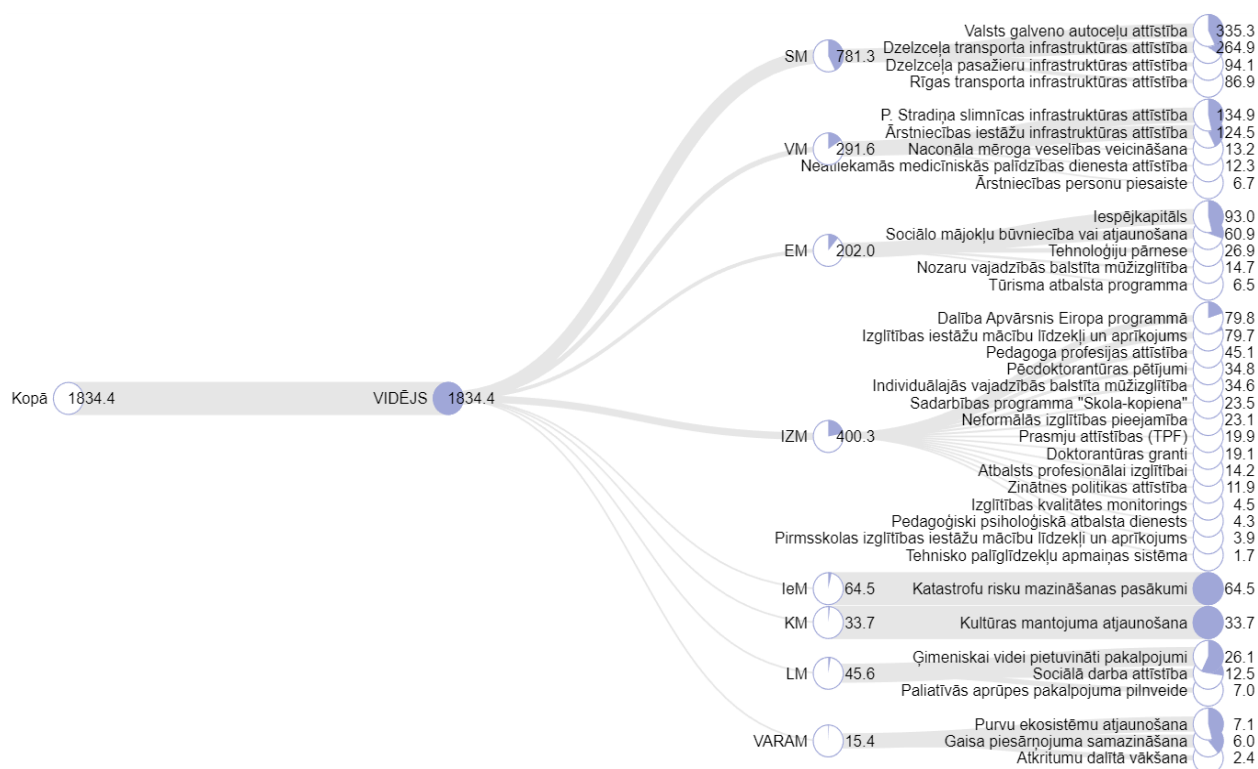

Lai pēc iespējas paātrinātu regulējuma izstrādi un investīciju uzsākšanu, t. sk. kompensētu valsts budžeta finansējuma izmantošanas lēno tempu perioda sākumā, FM regulāri proaktīvi seko līdzi un izvērtē regulējuma izstrādes un saskaņošanas procesus, identificējot augsta vai vidēja riska noteikumu projektus. Atbilstoši aktuālajai analīzei uz š. g. 19. jūliju ir pieņemti nepieciešamie lēmumi par regulējumu līdz šim kā “*augsta riska*” vērtētām investīcijām⁶. Vienlaikus jāsekmē/pastiprināti jāuzrauga virzība virknei noteikumu (kopā 1,83 mljrd. euro), galvenokārt, dažāda veida atbalstam uzņēmējdarbībai, kā arī kultūras, izglītības un zinātnes, transporta un citās jomās (“*vidēja riska*” – ieilguši iestāžu procesi noteikumu saskaņošanas procesā/saskaņošana nav uzsākta savlaicīgi). Skatīt attēlu Nr. 8 un 1. pielikumu. Paralēli norisinās ļoti intensīvs darbs, t. sk. sociālo partneru iesaiste, pie projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrādes un saskaņošanas tematiskajās ES fondu apakškomitejās. Līdz š. g. 19. jūlijam ES fondu uzraudzības komitejā kopumā jau **apstiprināti 50** projektu iesniegumu vērtēšanas **kritēriju komplekti par 1,32 mljrd. euro** (ES fondu un nacionālais līdzfinansējums) pētniecībai un inovācijām, uzņēmējdarbībai, digitalizācijai, klimata pārmaiņām un vides aizsardzībai, ilgtspējīga transporta attīstībai, veselības veicināšanai, izglītības attīstībai, nodarbinātībai un sociālajai iekļaušanai, reģionu līdzsvarotai attīstībai, pārejai uz klimatneitralitāti u. c.

⁵ FM pusgada ziņojums ir pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/365bbab8-6b59-4210-9544-1d7f54e70749. Aktuālā laika grafika izpildes progresa informācija pieejama ES fondu tīmekļa vietnē: [Plānotās atlases - ES fondi](#)

⁶ Ir apstiprināta līdz šim kā “*augsta riska*” iezīmētā normatīvā bāze atbalstam MVU inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai, kas konceptuālu jautājumu dēļ bija ieilgusi vairāk par gadu (kopā ar nacionālo līdzfinansējumu 74 milj. euro).

Attēls Nr. 8 “2021.–2027. ES fondu vidēja riska investīcijas (ES fondi un nacionālais finansējums), milj. euro”

2023. gada 29. jūnijā **apstiprināts pirmais ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda VARAM projektu iesniegums** pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes uzlabošanai, vēl piecās uzsāktajās atlasēs turpinās projektu pieteikumu pieņemšana (skatīt attēlu Nr. 9).

Attēls Nr. 9 “2021.–2027. ES fondu projektu atlasēs”

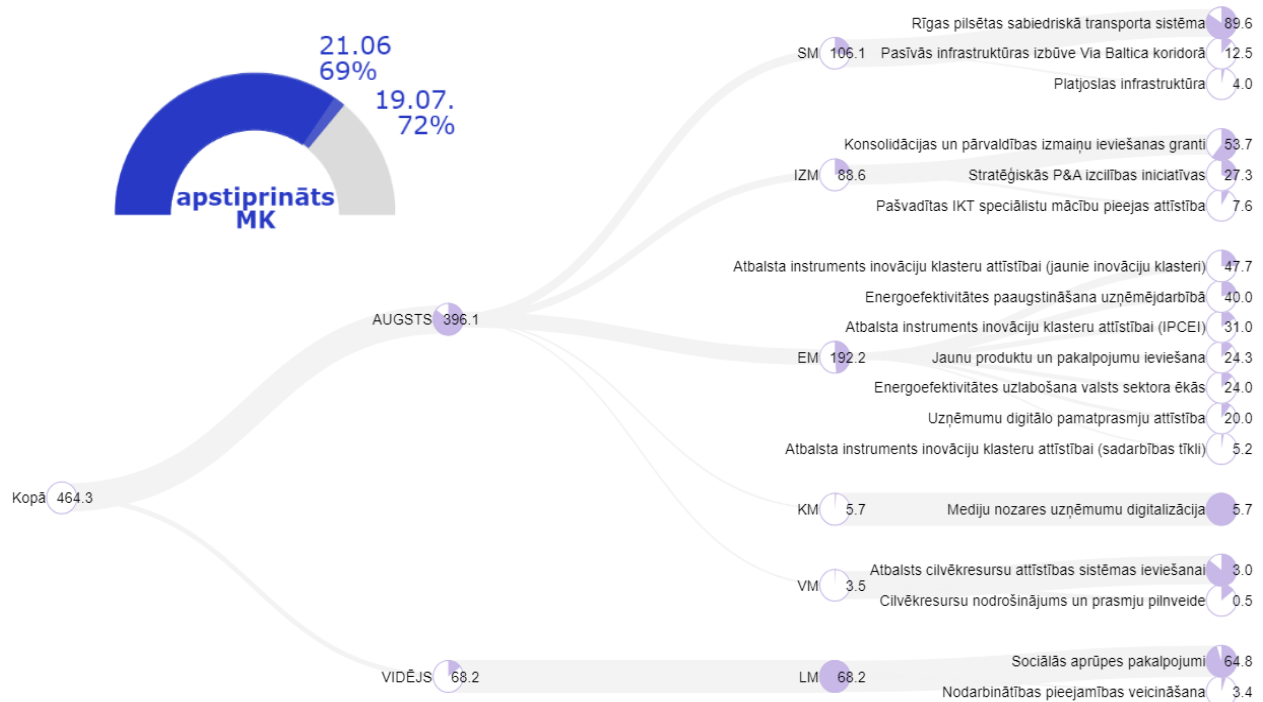

4. Atveseļošanas fonda ieviešanas aktualitātes

Līdz 2023. gada 19. jūlijam **MK apstiprināti 47 ieviešanas nosacījumi** 57 reformai/investīcijai ar kopējo AF finansējumu **1,31 mljrd. euro⁷** jeb 72 % no pieejamā AF finansējuma **1,82 mljrd. euro**. Šobrīd **saskaņošanas procesā ir AF investīciju regulējums par 464,3 milj. euro** – projektu atlasēs ministrijas plānojušas uzsākt šogad, bet izstrāde un saskaņošana ir ieilgusi (skatīt attēlu Nr. 10 un ziņojuma 2. pielikumu), attiecīgi kavējot arī valsts budžeta finansējuma izmantošanu AF projektiem atbilstoši plānotajam.

⁷ Informācija par AF projektu atlasēm – [Projektu atlasēs - ES fondi](#).

Attēls Nr. 10 “Atveseļošanas fonda augsta un vidēja riska investīcijas, kurām regulējuma izstrāde nav MK noteiktajos termiņos (Atveseļošanas fonda finansējums), milj. euro”

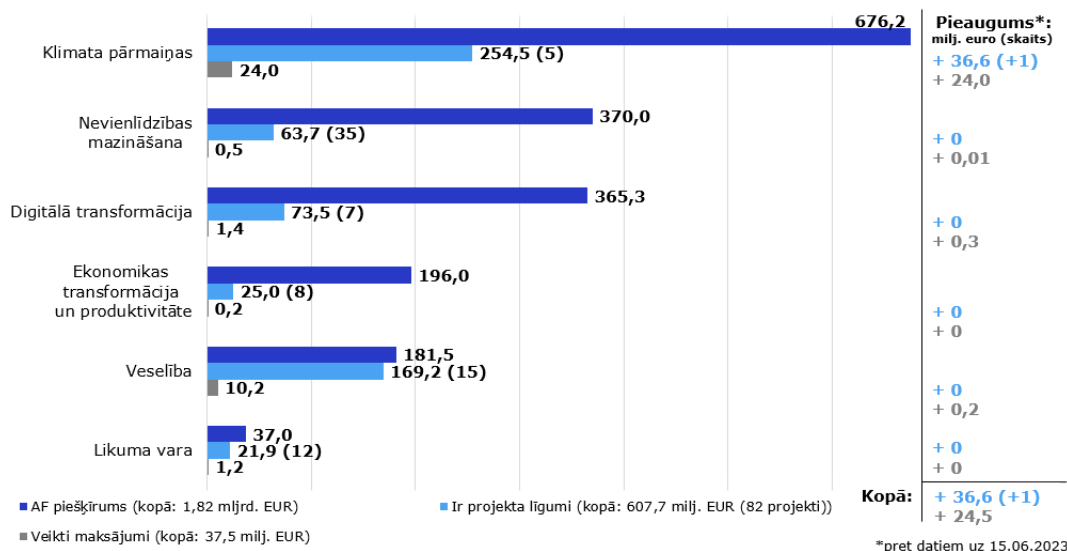
Ņemot vērā kavējumus investīciju regulējuma izstrādē, lai sasniegtu ambiciozo plānu 2023. gadam, **atbildīgajām iestādēm ir jāturpina mērķtiecīgi strādāt pie regulējošo normatīvo aktu izstrādes, nodrošinot iespējami plašu un efektīvu sadarbību ar partneriem**⁸. FM pēc nepieciešamības iniciē arī augsta līmeņa sarunas ar atbildīgajām iestādēm, lai kopīgi pārrunātu problemātiskos jautājumus investīcijas regulējuma izstrādē un vienotos par turpmāko rīcību, kas ļautu rast risinājumu pēc iespējas ātrākai regulējuma apstiprināšanai un investīciju uzsākšanai.

Vienlaikus līdz 2023. gada jūlija vidum **82 projektu īstenošanai** jau piesaistīta **trešā daļa no AF plāna finansējuma (607,7 milj. euro)**, t. sk. mēneša laikā uzsākts apjomīgs projekts par investīcijām 36,6 milj. euro klimata pārmaiņu jomā⁹. Skatīt attēlu Nr. 11.

⁸ T. sk., Ministru prezidents ar 2021. gada 7. septembra rezolūciju uzdevis visām ES fondu atbildīgajām iestādēm, izstrādājot MK noteikumus par ES fondu specifisko atbalsta mērķu īstenošanu, jēgpilni iesaistīt attiecīgajā jomā strādājošās biedrības, nodibinājumus.

⁹ Iekšlietu ministrijas atbildībā esošos projekts Nr. 1.3.1.1.i.0/1/23/I/IEM/001 “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija” (FS: Nodrošinājuma valsts aģentūra).

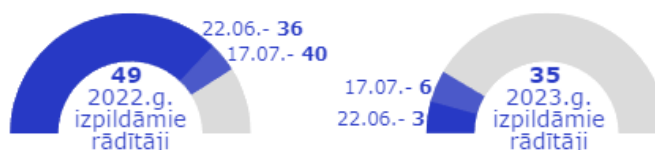
Attēls Nr. 11 “AF investīciju projektu progress uz 2023. gada 17. jūliju un pieauguma salīdzinājums pret datiem uz 2023. gada 15. jūniju, milj. euro”

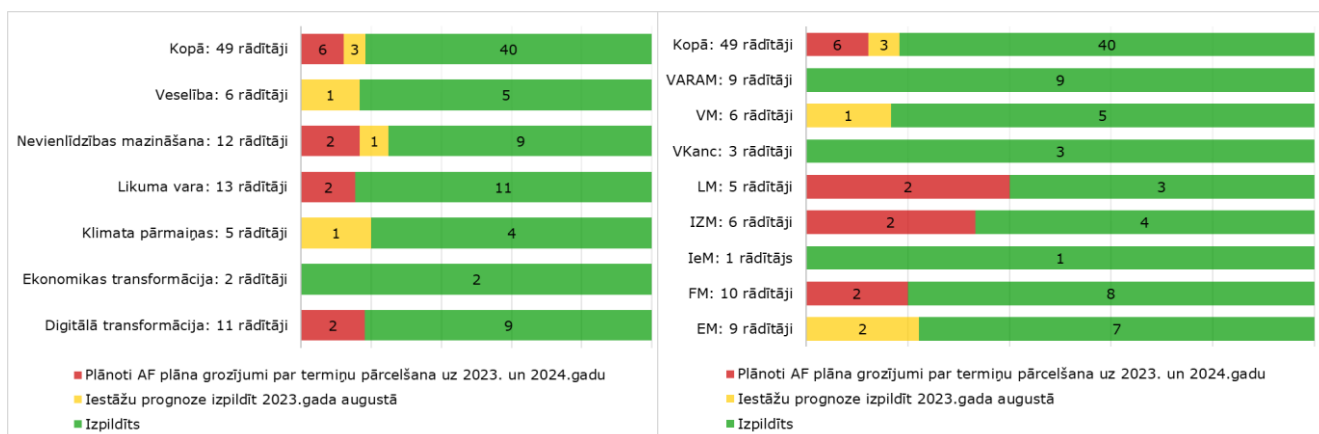
AF plānā noteikto 2022. gadā izpildāmo 49 rādītāju izpildes statuss

Kritiska prioritāte tuvākajam mēnesim – iestādēm līdz š. g. 31. augustam jāizpilda vēl trīs rādītāji par 2022. gadu, lai Latvija 2023. gadā iesniegtu EK maksājuma pieprasījumu Nr. 2 un saņemtu 438 milj. euro valsts budžeta ieņēmumos 2024. gadā. Veselības ministrija (1 rādītājs) un Ekonomikas ministrija (2 rādītāji) informējušas, ka minētie trīs rādītāji tiks pabeigti 2023. gada augustā. Vēl par sešiem rādītāju termiņu pagarināšanu tiek virzīti AF plāna grozījumi EK. Skatīt attēlus Nr. 12 un Nr. 13 un detalizētu informāciju par vēl neizpildītiem 2022. gada rādītājiem – šī ziņojuma 3. pielikumā.

Attēls Nr. 12 “AF 2022. un 2023. gadā izpildāmie rādītāji, skaits, kumulatīvi”

Attēls Nr. 13 “2022. gada atskaites punktu/mērķu izpilde pret AF plānā noteikto izpildes termiņu dalījumā pa jomām un iestādēm”(KPVIS dati uz 17.07.2023.)

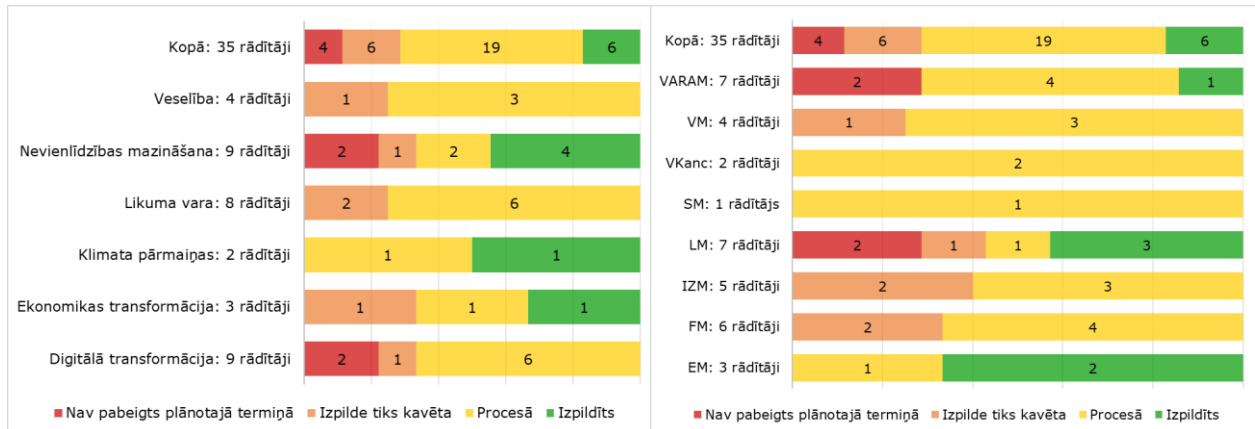

AF plānā noteiktie 2023. gadā izpildāmie 35 rādītāji

Lai Latvija 2024. gadā iesniegtu EK maksājuma pieprasījumu Nr. 3 un saņemtu 365 milj. euro valsts budžeta ieņēmumos, iestādēm jānodrošina AF plānā noteikto 2023. gada 35 rādītāju izpilde (23 investīcijas un 12 reformas). **11 rādītāju**

izpilde kavējas (31 % no kopā 35 rādītājiem), no tiem 3 rādītājus plāno izpildīt līdz 2023. gada beigām, 4 rādītājus līdz 2024. gada 3. ceturksnim¹⁰, savukārt vēl par 4 rādītāju termiņu pārcelšanu uz 2024. vai 2025. gadu tiek virzīti AF plāna grozījumi EK. Iestāžu ziņotos 2023. gada AF plāna atskaites punktu/mērķu izpildes kavējumus skatīt attēlā Nr. 14, kā arī šī ziņojuma 4. pielikumā.

Attēls Nr. 14 “2023. gada atskaites punktu/mērķu izpilde pret AF plānā noteikto izpildes termiņu dalījumā pa jomām un iestādēm” (KPVIS dati uz 17.07.2023.)

Šobrīd AF plāna grozījumu priekšlikumu FM precizē atbilstoši saskaņošanas un sabiedriskās apspriedes rezultātā saņemtajiem komentāriem un plāno precizēto versiju iesniegt apstiprināšanai MK un secīgi EK līdz š. g. 31. augustam.

FM turpinās regulāri informēt valdību un sabiedrību par aktualitātēm ES fondu, AF un citu FM pārziņā esošo ārvalstu finanšu palīdzības investīciju īstenošanā Latvijas tautsaimniecības attīstības un ekonomiskās transformācijas sekmēšanai.

Pielikumi:

1. “ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda MK noteikumu par specifisko atbalsta mērķu ieviešanu izstrādes laika grafika riski” uz 6 lpp.
2. “Atveseļošanas fonda MK noteikumu un informatīvo ziņojumu izstrādes laika grafika riski” uz 3 lpp.
3. “Neizpildītie 2022. gada Atveseļošanas fonda plāna atskaites punkti/mērķi” uz 1 lpp.
4. “Iestāžu ziņotie 2023. gada Atveseļošanas fonda plāna atskaites punktu/mērķu izpildes kavējumi” uz 2 lpp.

Finanšu ministrs

A. Ašeradens

Svetlana Ševčenko 26117031
svetlana.sevcenko@fm.gov.lv

¹⁰ Spēkā ir MK dotais uzdevums iestādēm (MK 2022. gada 22. marta sēdes protokola Nr. 17, 34. § 8.7. apakšpunkts) nodrošināt efektīvu risku pārvaldību un, konstatējot būtiskus riskus ar 2 mēnešu kavējumu saistošo atskaites punktu un mērķu sasniegšanā, steidzamības kārtībā informēt MK, sniedzot priekšlikumu turpmākai rīcībai (izņemot gadījumos, ja ar MK lēmumu ir noteikts citādi vai saņemts pozitīvs EK lēmums par AF plāna grozījumu priekšlikumiem).